

Column

‘De volgende president zal enorm veel energie moeten steken in de binnenlandse instabiliteit’

Dr. Jonathan Holslag is politicoloog en China-kenner. Hij is onder meer docent Internationale Politiek aan de Vrije Universiteit Brussel.

Er is iets boeiends aan de hand met de Verenigde Staten. Ondanks vier jaar nationalisme van Donald Trump, zijn de meningen over de wereld niet echt veranderd. Zowel bij Republikeinen als Democraten is nog steeds een overgrote meerderheid overtuigd dat het belangrijk is voor het land om betrokken te blijven in de wereldeconomie. Bijna zeventig procent van de Amerikanen vindt het belangrijk de belangen van bondgenoten in overweging te nemen. Zelfs meer Amerikanen vinden het vandaag cruciaal om internationaal actief te zijn dan voor het aantreden van Donald Trump.¹ En toch wordt het nooit meer hetzelfde.

Het wordt nooit meer hetzelfde omdat Amerika in het defensief zit. De kentering van de machtsbalans dwingt het land een andere houding aan te nemen. Tegen 2030 zal het land nog maar tien procent van de wereldwijde economische productie vertegenwoordigen. China wordt naar alle waarschijnlijkheid de grootste. Een aantal factoren maakt de verschuiving in de economische machtsbalans extra moeilijk. Amerika moet in het reine komen met een gigantische buitenlandse schuld en met een afhankelijkheid van invoer. En bij elke nieuwe schok komen de inkomensongelijkheid en het chronisch tekort aan investeringen in vitale infrastructuur en diensten tot uiting.

Amerika wordt door de machtsverschuiving ook gedwongen na te denken over zijn militaire macht. *Peace through strength* is nog steeds het motto. Maar feit blijft dat de enorm dure oorlogsmachine, met haar vliegdekschepen en stealthvliegtuigen, vandaag de dag slechts amper een antwoord heeft op de formidabele bastions van radars en raketten die Rusland en China hebben opgetrokken. China kan tegen 2030 over het Amerikaanse defensiebudget heen springen, als het dan ten minste 3 procent van de welvaart aan defensie besteedt. Amerika probeert nu middels kleinere schepen, onbemande tuigen en nieuwe raketten alsnog het voordeel in de Stille Oceaan te behouden, maar het zal nog jaren en ontzettend veel geld kosten om alle nieuwe militaire plannen in de praktijk te brengen.

Om in het reine te komen met die verzwakking zou Amerika van twee zaken werk moeten maken: doeltreffendheid en bondgenootschappen. Die doeltreffendheid wordt een enorme uitdaging als gevolg van de interne verdeeldheid en gewapend radicalisme. Zelfs als de meerderheid van de Amerikanen eerder gematigd is, dan lijkt de Amerikaanse samenleving vandaag op een verdroogde prairie, wachtend bijna op de vonk die de boel in lichterlaaie zet. Ofschoon het leger niet mag optreden in het binnenland, stelt men hardop de vraag of de politie en de Nationale Garde de gewapende milities de komende jaren de baas zullen kunnen, of ze klaar zijn voor een *insurgency at home*. De volgende president zal enorm veel energie moeten steken in de binnenlandse instabiliteit.

De bondgenootschappen zijn evenmin evident. Enerzijds blijven er een hoop economische geschillen openstaan en denkt men zowel in Europa als Azië na over meer strategische autonomie. De huidige partners, zoals de NAVO, Japan en Zuid-Korea zullen ook zo lang mogelijk proberen de opties open te houden tussen China en de Verenigde Staten. Anderzijds staat een aantal bondgenoten er zelf niet zo goed voor. Japan blijft een stagnerende regionale speler en de bevolking in veel Europese landen heeft er vandaag weinig voor over om de eigen militaire macht overeind te houden. Ofschoon dit het moment is om de rangen te sluiten, heerst er vooral veel twijfel en strategisch opportunisme.

Noot

1 www.pewresearch.org/politics/2019/12/17/6-views-of-foreign-policy/.